

ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.04.115> JEL classification: H53, H55, H61, H72, E58, G20
UDC: 336.14

Світлана САВЧУК

кандидат економічних наук, доцент,
доцент,
кафедра фінансів імені С. І. Юрія,
Західноукраїнський національний університет, Україна
E-mail: s.savchuk@wunu.edu.ua
ORCID ID: 0000-0002-6213-4122

Наталія КОЛОМИЙЧУК

кандидат економічних наук, доцент,
кафедра фінансів імені С. І. Юрія,
Західноукраїнський національний університет, Україна
E-mail: kolomyychuk.natalya@ukr.net
ORCID ID: 0000-0001-6160-9053

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФІНАНСУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ВИДАТКІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

АНОТАЦІЯ

Стаття присвячена вирішенню проблем та окресленню перспектив особливостей сучасних тенденцій формування фінансування соціальних видатків державного бюджету.

У статті обґрунтовано актуальність дослідження побудови ефективної соціально-економічної моделі суспільства на сучасному етапі в Україні в частині створення належної системи соціального захисту населення. При цьому визначальним чинником є фінансове забезпечення цієї сфери, що сприяє формуванню дієвого соціального захисту громадян, яке, з огляду на сучасні реалії та фінансові можливості держави, є надзвичайно обмеженим.

Окреслено проблеми бюджетного фінансування соціальних програм, що сприятиме надійному соціальному захисту населення та досягненню високого рівня як його добробуту, так і процвітання країни загалом. Це обумовлює необхідність трансформації розвитку України в сучасних умовах в контексті модернізації соціально-економічної політики держави та дій уряду, які спрямовані на покращення рівня життя громадян й орієнтації на європейські стандарти.

Визначено, що стабільне функціонування сучасного демократичного суспільства першочергово вимагає ефективної побудови державної системи соціального захисту. Так, соціально-економічні процеси, що відбуваються на даний час в Україні, не сприяють належній якості й доступності суспільних благ у соціальній сфері, підвищенню рівню зайнятості населення, його добробуту. Це зумовлено, насамперед, веденням військових дій в країні та у зв'язку з цим складною фінансово-економічною ситуацією, що відповідно призвело до зниження рівня життя її громадян, й внаслідок чого відбулося збільшення кількості внутрішньо переміщених осіб, малозабезпечених верств населення, інвалідів, багатодітних сімей та інших категорій осіб, що потребують соціальної допомоги. Підкреслено важливість створення ефективної системи соціального захисту населення в державі, що

© Світлана Савчук, Наталія Коломийчук, 2023

Отримано: 20.11.2023 р.

Рекомендовано до друку: 01.12.2023 р.

Опубліковано: 06.12.2023 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

Як цитувати: Савчук С., Коломийчук Н. Сучасні тенденції фінансування соціальних видатків Державного бюджету. *Економічний аналіз*. 2023. Том 33. № 4. С. 115-122. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.04.115>

є одним з ключових завдань у процесі побудови на сучасному етапі розвитку дієвої соціально-економічної моделі суспільства. Визначальним чинником, що сприяє забезпеченню соціального захисту громадян, є належне фінансування цієї сфери в умовах обмежених фінансових ресурсів держави.

Доведено, що основна трансформація в системі соціального захисту в Україні, особливо у воєнний та післявоєнний періоди повинна відбуватися в сфері фінансування допомог, пов'язаних з війною (інвалідам і тим, хто втратив годувальника); видатків на реабілітацію груп населення, які постраждали від війни. Також доцільне започаткування програми з надання пільг і виплат військовослужбовцям та їх сім'ям, збільшення виплат незахищеним категоріям населення. Впровадження запропонованих заходів сприятиме підвищенню ефективності фінансування соціальної сфери та покращення якості життя населення.

Ключові слова: соціальні видатки; Державний бюджет; соціальна сфера; фінансове забезпечення соціальної політики; соціальний захист; соціальне забезпечення.

Вступ

Пріоритетним завданням у контексті побудови ефективної соціально-економічної моделі суспільства на сучасному етапі в Україні є створення належної системи соціального захисту населення. При цьому визначальним чинником є фінансове забезпечення цієї сфери, що сприяє формуванню дієвого соціального захисту громадян, яке, з огляду на сучасні реалії та фінансові можливості держави, є надзвичайно обмеженим. Тому вагоме значення для забезпечення сталого соціального розвитку в Україні повинно відігравати відповідне бюджетне фінансування соціальних програм, що сприятиме надійному соціальному захисту населення та досягненню високого рівня як його добробуту, так і процвітання країни загалом. Це обумовлює необхідність трансформації розвитку України в сучасних умовах в контексті модернізації соціально-економічної політики держави та дій уряду, які спрямовані на покращення рівня життя громадян й орієнтування на європейські стандарти.

Окремі аспекти вирішення проблем фінансування соціальних видатків державного бюджету та його сучасних тенденцій знайшли відображення у працях багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених-дослідників, зокрема: В. Базилевича, Н. Болотіна, А. Гарсія, В. Горина, Дж. Груат, І. Дьяконової, С. Корецької, Т. Косової, І. Михайловської, В. Москаленко, О. Неліповича, І. Сало, В. Скуратівського, П. Шевчук та ін. Проте ускладнення фінансово-економічної ситуації в Україні в умовах воєнного стану окреслені питання потребують

подальшого дослідження з урахуванням сучасних соціально-економічних тенденцій розвитку суспільства і державних фінансів.

Мета статті

Метою статті є моніторинг сучасних тенденцій фінансування соціальних видатків державного бюджету, виявлення проблем їх здійснення в умовах воєнного стану з окресленням можливостей їх вирішення.

Виклад основного матеріалу дослідження

На шляху розвитку євроінтеграційних процесів в Україні актуалізуються питання забезпечення соціального захисту населення та фінансування державою соціальних видатків. Оскільки стабільне функціонування сучасного демократичного суспільства першочергово вимагає ефективної побудови державної системи соціального захисту. Так, соціально-економічні процеси, що відбуваються на даний час в Україні, не сприяють належній якості й доступності суспільних благ у соціальній сфері, підвищенню рівню зайнятості населення, його добробуту. Це зумовлено, насамперед, веденням військових дій в країні та у зв'язку з цим складною фінансово-економічною ситуацією в державі, що відповідно призвело до зниження рівня життя її громадян, й внаслідок чого відбулося збільшення кількості внутрішньо переміщених осіб, малозабезпечених верств населення, інвалідів, багатодітних сімей та інших категорій осіб, що потребують соціальної допомоги.

Саме тому створення ефективної системи соціального захисту населення в державі є одним з ключових завдань на сучасному етапі

розвитку дієвої соціально-економічної моделі суспільства. Визначальним чинником, що сприяє забезпеченню соціального захисту громадян, є належне фінансування цієї сфери в частині оптимізації можливих джерел в умовах обмежених фінансових ресурсів держави. Проте першочерговим постає ефективне здійснення соціальних видатків за рахунок коштів державного бюджету та їх оптимізація для стабільного забезпечення соціального захисту в Україні. При цьому виконання державою соціальних функцій потребує відповідних фінансових ресурсів, а особливо в умовах військового стану, на сучасному етапі соціально-економічного розвитку країни спостерігається їх суттєва нестача. Варто наголосити, що це стосується не тільки їхніх обсягів, але й раціонального управління ними, що є основною проблемою в контексті реалізації соціальної політики в Україні. Так, саме ефективне здійснення соціальних видатків спрямоване на забезпечення належної якості життя громадян, підвищення їхнього добробуту, виходячи із дотримання принципів соціальної справедливості.

Аналізуючи сучасні тенденції фінансування соціальних видатків з Державного бюджету

України, відмітимо, що в системі бюджетної класифікації до їх складу включають кошти, що спрямовуються на фінансування соціального захисту та соціального забезпечення населення, освіти, охорони здоров'я, духовного та фізичного розвитку. Як свідчить вітчизняна практика, питома вага соціальних видатків у загальному обсязі видатків Державного бюджету України за період 2021-2023 рр. характеризується тенденцією до зниження з 39,56% до 17,95%, що першочергово обумовлено в умовах воєнного стану переорієнтацією фінансування в частині реалізації військових цілей, забезпечення функціонування критичної інфраструктури та найбільш необхідних видатків на підтримку внутрішньо переміщених осіб й життєдіяльності населення загалом. Так, зокрема, у структурі соціальних видатків Державного бюджету України лівова частка належить видаткам на соціальний захист та соціальне забезпечення (у 2021 р. – 57,54%, у 2022 р. – 62,66%, у 2023 р. – 65,1%), фінансування яких помітно зросло за даний період з 339278,8 млн. грн. до 469251,2 млн. грн. з рівнем виконання 99,48% та 97,77% відповідно (табл.1).

Таблиця 1. Соціальні видатки Державного бюджету України у 2021-2023 рр., млн. грн.

Видатки	2021 рік			2022 рік			2023 рік		
	Питома вага, %	Виконано	Рівень виконання, %	Питома вага, %	Виконано	Рівень виконання, %	Питома вага, %	Виконано	Рівень виконання, %
Соціальний захист та соціальне забезпечення	57,54	339278,8	99,48	62,66	425987,0	97,27	65,1	469251,2	97,77
Охорона здоров'я	28,92	170505,2	96,90	27,11	184267,8	91,15	24,87	179258,2	95,28
Освіта	10,83	63837,1	90,64	8,61	58508,1	83,34	8,39	60452,2	81,08
Духовний та фізичний розвиток	2,71	15970,3	89,23	1,62	11051,3	89,08	1,64	11817,7	94,6
Соціальні видатки, всього	39,56	589591,4	97,4	25,13	679814,2	94,07	17,95	720779,3	95,4
Видатки Державного бюджету України	100	1490258,9	96,5	100	2705423,3	82,86	100	4014418,1	93,57

Джерело: [4].

Попри скорочення частки видатків державного бюджету на охорону здоров'я, все

ж позитивною залишається тенденція їхнього фінансування, обсяги якого зросли за період

2021-2023 рр. на 8753 млн. грн., відповідно у 2022 р. його приріст становив – 13762,6 млн. грн. Проте зазначимо, темп їх росту у 2023 р. складав все ж – 97,3%.

Зважаючи на умови воєнного стану у 2022 р. спостерігалось як зниження питомої ваги у складі соціальних видатків державного бюджету видатків на освіту та на духовний та фізичний розвиток, так і забезпечення їх фінансовими ресурсами. Зокрема, видатки на освіту забезпечено у 2022 р. на рівні 83,34%, у 2023 р. – на рівні 81,08%, у порівнянні з 2021 р., коли рівень їх виконання становив 90,64%. При цьому спостерігалось і зменшення обсягів фінансування видатків на духовний та фізичний розвиток - у 2022 р. на 4919 млн. грн. відносно попереднього року з рівнем виконання 89,08%. Хоча вже у 2023 р. темп їх росту відповідно до 2022 р. становив вже 106,9%, а видатків на освіту відповідно – 103,3%.

Важливо акцентувати на тому, що виклики та загрози воєнного стану зумовлюють посилення ролі держави, зокрема щодо фінансування напрямів соціального захисту, у забезпеченні безпеки, гідності та добробуту людей, враховуючи надзвичайно складні та нестабільні умови.

Як відомо, система соціального захисту населення охоплює комплекс соціальних програм з надання допомоги окремим категоріям населення або малозабезпеченим сім'ям у розмірах відносно їхніх потреб, ступеня бідності, чи відповідно до економічних можливостей держави. Основним призначенням даної системи є гарантування підтримки на відповідному мінімальному стандартному рівні тих категорій громадян, які не мають достатнього заробітку для власного утримання, чи інших джерел існування. Це обумовлює необхідність вирішення важливого для кожної держави питання щодо забезпечення належного соціального захисту саме за рахунок бюджетних коштів.

Відповідно до чинного законодавства, видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення за функціональною класифікацією включають соціальний захист різних категорій населення (пенсіонери,

безробітні, сім'ї, ветерани, діти й молодь тощо).

У контексті здійснення видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення з Державного бюджету України основний акцент у фінансуванні у 2021-2023 рр. спрямовано на підтримку людей, які потрапили у складні життєві обставини внаслідок війни, втратили доходи та роботу тощо (табл. 2).

Зокрема, помітно зросли видатки на забезпечення соціального захисту сім'ї, дітей та молоді – з 134,9 млн. грн. у 2021 р. до 24351,7 млн. грн. у 2023 р., незважаючи на незначні зміни їх забезпечення відносно планових показників (у 2021 р. - 93,66%, у 2022 р. – 74%, у 2023 р. передбачається 91,24%)

Практично у 2 рази зросли обсяги фінансування видатків на соціальний захист інших категорій населення, абсолютний приріст яких становив 74123,7 млн. грн.

В умовах воєнного стану у 2022 р. зменшились розміри видатків з державного бюджету на соціальний захист на випадок безробіття до 2219,2 млн. грн. з 5401,5 млн. грн. у 2021 р., соціальний захист ветеранів війни та праці – до 1492,3 млн. грн. з 1676,8 млн. грн. у 2021 р., соціальний захист сім'ї, дітей та молоді – до 101,2 млн. грн. з 134,96 млн. грн., на допомогу у вирішенні житлових питань – до 35016,5 млн. грн. з 50221,7 млн. грн., на фундаментальні та прикладні дослідження і розробки у сфері соціального захисту – до 27,7 млн. грн. з 52,8 млн. грн. у 2021 р.

Так, згідно із Законом України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям» в частині призначення допомоги рівень забезпечення прожиткового мінімуму відповідно у відсотковому співвідношенні до прожиткового мінімуму для основних соціальних і демографічних груп населення визначено: для працездатних осіб – 45%; для осіб, які втратили працездатність, і осіб з інвалідністю – 100%; для дітей – 130% відповідного прожиткового мінімуму [5].

Таблиця 2. Видатки Державного бюджету України на соціальний захист та соціальне забезпечення у 2021-2023 рр., млн. грн.

Видатки	2021 рік		2022 рік		2023 рік	
	Виконано	Рівень виконання, %	Виконано	Рівень виконання, %	Виконано	Рівень виконання, %
Соціальний захист на випадок непрацездатності	5401,5	96,85	2219,2	85,89	3629,1	92,08
Соціальний захист пенсіонерів	201161,8	100	232935,3	100	273667,1	99,99
Соціальний захист ветеранів війни та праці	1676,8	99,21	1492,3	85,82	2078,0	91,6
Соціальний захист сім'ї, дітей та молоді	134,9	93,66	101,2	74,00	24351,7	91,24
Соціальний захист безробітних	1804,3	100	-	-	-	-
Допомога у вирішенні житлового питання	50221,7	99,58	35016,5	89,18	13642,1	99,77
Соціальний захист інших категорій населення	78405,2	98,36	152528,9	95,72	151672,1	95,64
Фундаментальні та прикладні дослідження і розробки у сфері соціального захисту	52,8	98,58	27,7	88,9	8,5	95,96
Інша діяльність у сфері соціального захисту	419,8	89,81	1665,9	87,6	202,6	17,93

Джерело: [4].

Фінансування соціальних виплат понад 5 млн. отримувачам здійснено у обсязі 138,9 млрд. грн., в тому числі допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам – 73,4 млрд. грн.

В Україні Постановами Кабінету Міністрів України «Деякі питання виплати допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам» та «Деякі питання підтримки внутрішньо переміщених осіб» регламентовано чинний порядок, механізм, умови, критерії призначення та виплати допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам [2; 3].

Зважаючи на чинні тенденції, передбачається посилення ролі соціальних

видатків, які у 2024 р. плануються на другому місці за обсягами фінансування після видатків на оборону, що у порівнянні з 2023 р. збільшиться на 25 млрд. грн. Така ситуація сприятиме оптимізації основних видів видатків, пов'язаних із прожитковим мінімумом чи ризиком бідності [6]. За оцінкою Світового банку, через втрату майна та засобів до існування за межею бідності опинилися 7,1 млн. людей. У першому півріччі 2023 року, згідно даних Міністерства соціальної політики, близько 4,9 млн. громадян були зареєстровані як внутрішньо переміщені особи (ВПО), серед яких 1,3 млн. – люди похилого віку, 1,1 млн. – діти, 200 тис. – особи з інвалідністю.

В контексті реформування системи надання соціальних послуг в умовах воєнного стану в частині максимального їх наближення до найбільш вразливих категорій населення, які їх потребують, одним із важливих напрямів стало запровадження у 2023 році експериментальних проєктів, які фінансувалися у межах бюджетної програми «Соціальний захист громадян, які потрапили у складні життєві обставини», в тому числі: з надання в закладах охорони здоров'я, які належать до сфери управління Міністерства соціальної політики, окремих соціальних послуг особам похилого віку, особам з інвалідністю з числа внутрішньо переміщених осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах (касові видатки у 2023 р. становили 28,9 млн. грн.); із запровадження договірної форми надання соціальної послуги із соціального супроводу військовослужбовців та членів їх сімей у військових частинах (підрозділах) Збройних Сил (касові видатки у 2023 році –0,6 млн. грн.); із запровадження комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості [4].

Крім того, з початку 2023 р. в Україні розпочато реалізацію двох важливих стратегій щодо забезпечення соціального захисту населення, зокрема: на період до 2025 р. – стратегію державної політики щодо внутрішнього переміщення, а також до 2032 р. – стратегію формування системи переходу від військової служби до цивільного життя на період. Їх пріоритетними напрямками першочергово визначено: працевлаштування та допомога у забезпеченні житлом для внутрішньо переміщених осіб, й створення Ветеранської патронатної служби для соціального супроводу ветеранів після закінчення військової служби. Відповідно до даних стратегій передбачається індивідуальний план підтримки кожного ветерана та визначається фінансування цієї програми як одного з визначальних напрямків соціальної політики на перспективу. Адже необхідно враховувати, що із прогнозованим зростанням кількості ветеранів та членів сімей полеглих воїнів перед державою серйозні виклики із забезпечення їхніх потреб та соціальної інтеграції.

Висновки та перспективи подальших досліджень

Зважаючи на те, що в основу всіх трансформацій, що відбуваються в країні, мають ставитися інтереси, проблеми та потреби кожного громадянина, який потребує соціальної допомоги, то реформування системи фінансового забезпечення соціальних програм постає надзвичайно важливою необхідністю для ефективної реалізації соціальної політики держави.

Подальше вирішення проблем фінансування соціальних видатків державного бюджету з огляду на тривалий період воєнного стану, невизначеність щодо кількості та швидкості повернення українських біженців, їхніх потреб в отриманні соціальної допомоги та суттєва нестача коштів для забезпечення видатків на соціальний захист населення через зниження надходжень від міжнародних партнерів – постають одними з найважливіших питань, що потребують невідкладного вирішення в умовах сьогодення.

На нашу думку, пріоритетними завданнями на державному рівні все ж є реформування соціального захисту осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах, серед яких: ветерани, внутрішньо переміщені особи, особи з інвалідністю тощо. Незважаючи на те, що окреслені в державі стратегічні напрямки розвитку системи соціального захисту даних категорій населення в контексті здійснення ефективної соціальної політики стосовно вирішення проблеми їх фінансування частково вже реалізуються, проте реалії сьогодення зумовлюють необхідність подальшої адаптації чинної системи соціального захисту до потреб таких громадян, які зазнали загроз та непередбачених викликів через війну та вимушене переміщення.

Таким чином, за рахунок зростання потреби у соціальному захисті відповідно збільшуються необхідні обсяги соціальних видатків державного бюджету, що, в свою чергу, повинні враховувати основні пріоритети розвитку держави з одночасним акумулюванням достатньої ресурсної бази. Саме оптимізація соціальних видатків сприятиме забезпеченню належного рівня соціального захисту для тих громадян, які найбільше в умовах сьогодення потребують

підтримки, зокрема ветеранам, постраждалим від військових дій, тим, хто втратив своє житло чи засоби до існування через військовий конфлікт. Як свідчить вітчизняний досвід, під час війни фінансування першочергових соціальних та гуманітарних видатків забезпечується за рахунок наданих грантів від США, країн Європейського Союзу та інших союзників України. Вважаємо, що першочергово трансформаційні процеси в системі соціального захисту в Україні, особливо у воєнний та післявоєнний періоди повинні відбуватися в сфері фінансування

наданих допомог, пов'язаних з війною, зокрема інвалідам і тим, хто втратив годувальника; а також видатків на реабілітацію тих категорій населення, які постраждали від війни. Крім того, доцільною є реалізація програм з надання пільг і виплат військовослужбовцям, їхнім сім'ям та збільшення компенсацій незахищеним категоріям населення. Саме комплексне впровадження окреслених дієвих заходів спонукатиме підвищення ефективності фінансування соціальної сфери та покращення якості життя населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бюджетний кодекс України: Закон України № 2456-VI від 08.07.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.
2. Деякі питання виплати допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам: Постанова Кабінету Міністрів України від 20 березня 2022 року №332. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/332-2022-%D0%BF#Text>.
3. Деякі питання підтримки внутрішньо переміщених осіб: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 липня 2023 року №709. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/709-2023-%D0%BF#Text>.
4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk/previous-years-budgets>.
5. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям: Закон України №1768-III від 16.09.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1768-14#Text>.
6. Соціальні видатки бюджету у 2024 році. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3785057-socialni-vidatki-u-budzeti2024-zbilseni-majze-na-25-milardiv-zolnovic.html>.

REFERENCES

1. Byudzhetniy kodeks Ukrayiny : Zakon Ukrayiny [Budget Code of Ukraine: The Law of Ukraine] # 2456-VI vid 08.07.2010 r. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>. [in Ukrainian].
2. Deiyaki pytannia vyplaty dopomohy na prozhyvannia vnutrishno peremishchenym osobam: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy [Some issues of payment of accommodation allowance to internally displaced persons: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine] vid 20 bereznia 2022 roku №332. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/332-2022-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
3. Deiyaki pytannia pidtrymky vnutrishno peremishchenykh osib: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy [Some issues of support for internally displaced persons: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine] vid 11 lypnia 2023 roku №709. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/709-2023-%D0%BF#Text>.
4. 4.Ofitsiyyny sayt Ministerstva finansiv Ukrayiny. [Official website of the Ministry of Finance of Ukraine]. Retrieved from: <https://www.mof.gov.ua/uk/previous-years-budgets> [in Ukrainian].
5. 5.On state social assistance to low-income families: Law of Ukraine [On state social assistance to low-income families: Law of Ukraine] No. 1768-III of 16.09.2022. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1768-14#Text> [in Ukrainian].
6. Sotsial'ni vydatky byudzhetu u 2024 rotsi.[Social budget expenditures in 2024]Retrievedfrom: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3785057-socialni-vidatki-u-budzeti2024-zbilseni-majze-na-25-milardiv-zolnovic.html> [in Ukrainian].

Svitlana Savchuk, PhD in Economics, Associate Professor, Department of Finance named after S. Yurii, West Ukrainian National University, Ukraine
Nataliya Kolomyychuk, PhD in Economics, Associate Professor, Department of Finance named after S. Yurii, West Ukrainian National University, Ukraine

CURRENT TRENDS IN FINANCING SOCIAL EXPENDITURES OF THE STATE BUDGET

Abstract

The article substantiates the relevance of the study of building an effective socio-economic model of society at the present stage in Ukraine, which is the creation of an appropriate system of social protection of the population. At the same time, the determining factor is the financial support of this sphere, which contributes to the formation of effective social protection of citizens, which, given the current realities and financial capabilities of the State, is extremely limited.

The article outlines the problems of budgetary financing of social programmes, which will contribute to reliable social protection of the population and achievement of a high level of both its welfare and prosperity of the country as a whole. This necessitates the transformation of Ukraine's development in the current conditions in the context of modernisation of the State's socio-economic policy and government actions aimed at improving the living standards of citizens and orientation towards European standards.

It is determined that the stable functioning of a modern democratic society primarily requires an effective construction of the State social protection system. Thus, the socio-economic processes currently taking place in Ukraine do not contribute to the proper quality and accessibility of public goods in the social sphere, increase in the level of employment and well-being of the population. This is primarily due to the ongoing hostilities in the country and the consequent difficult financial and economic situation in the country, which has led to a decline in the living standards of its citizens, resulting in an increase in the number of internally displaced persons, low-income groups, the disabled, large families and other categories of people in need of social assistance.

The author emphasizes the importance of creating an effective system of social protection of the population in the State, which is one of the key tasks in the process of building an effective socio-economic model of society at the present stage of development. The determining factor contributing to the provision of social protection of citizens is proper financing of this area in terms of optimisation of possible sources in the context of limited financial resources of the State.

It is proved that the main transformation in the social protection system in Ukraine, especially in the war and post-war periods, should take place in the area of financing war-related benefits (for the disabled and those who lost their breadwinner); expenditures on rehabilitation of population groups affected by the war. It is also advisable to launch a programme to provide benefits and payments to military personnel and their families and to increase payments to vulnerable categories of the population. It is the comprehensive implementation of the proposed actions that will increase the efficiency of social sector financing and improve the quality of life of the population.

Keywords: social expenditures; State budget; social sphere; financial support of social policy; social protection; social security.

Cite as: Savchuk, S., and Kolomyychuk, N. (2023). Current trends in financing social expenditures of the State budget. *Economic analysis*, 33 (4), 115-122. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.04.115>